

Proteiinityöryhmä: Alkutuotanto

5.9.2019 Huolintatalo, Helsinki.

Tavoitteet ja tarpeet:

- Laadun, määrän ja osaamisen lisääminen kaikilla valkuaiskasveilla sekä viljoilla.
- Starttiraha härkäpavun viljelyn aloittajille.
- Viljelijöiden kannustaminen kokeilemaan uusia kasveja ja tiedon sekä taidon levittäminen.
- Täytyy selvittää nykyisten tuotantolaitosten kapasiteetti käsitellä rehuraaka-aineita sekä eläinlukuun suhteutettu todellinen tarve.
- Elintarviketeollisuus kaipaa haitta-aineettomia, maistuvia ja helposti sulavia lajikkeita.
- Elintarviketeollisuuden sivutuotteiden hyödyntäminen uusina raaka-aineina.
- Viljojen proteiinipitoisuuden kasvattaminen lisätyppilannoituksen ajoittamisella. Uudet lajikkeet eivät pysty täyttämään täyttä valkuaispotentiaaliaan nykyisillä sallituilla typpilannoitemäärillä.
- Ongelmana aikaisten, haitta-aineettomien, viljelyvarmojen lajikkeiden vähyys, ekologisen alan (AB-alueilla) kemiallisen kasvinsuojelun kieltäminen ja viljelyinnokkuuden laskeminen huonojen vuosien jälkeen.
- Öljykasvien pinta-ala on romahtanut. Saadaanko uutta kasvua syysrapsilla?
- Mikä on kotimaisen kasviperäisen raakavalkuaisen hinta verrattaessa tuontivalkuaisen hintaa?
- Voiko soijattomien tuotteiden kuluttajahinta olla korkeampi kuin soijalla kasvatettujen? Suostuuko kuluttaja maksamaan?

Merkittävämpänä tekijänä valkuaiskasvien yleistymiseksi pidettiin alkutuotannon kehittämistä. **Viljelyvarmuus ja osaamisen nostaminen** lisäävät tuottajan riskinhallintaa ja **innokkuutta jatkaa valkuaiskasvien tuottamista tai ottamista tuotantoon.**

Härkäpavun tuotannossa kompastuskivinä on ollut **sopivien lajikkeiden vähyys, ekologisen alan kemiallisen rikkatorjunnan kieltäminen ja peräkkäiset huonot satovuode.** Myös kallis sertifioitu siemen sadon epäonnistuessa nostettiin pullonkaulaksi. Alhaisempia pitoisuuksia haitta-aineita sisältäviä lajikkeita kaivataan. Niitä on tulossa markkinoille.

Osaamisen lisäämiseksi ehdotettiin noin kolmen vuoden starttirahaa härkävavun viljelyn aloittaville. Muutaman vuoden jälkeen pitäisi olla jo tietoa ja taitoa härkävavun viljelystä, jolloin päästään kohtuullisiin satotasoihin. Ongelmien kerääntyessä viljelyinnokkuus laskee ja haastavat kasvit jätetään helposti pois tuotannosta. Hallinto huomautti tähän, että valtion puuttuminen erikoistuilla tuotantoon ei aina aiheuta positiivisia ilmiöitä. Nyt on pyritty vähentämään hallinnollista taakkaa ja byrokratiaa, jolloin esille nostettu starttituki ei olisi linjassa hallinnon tavoitteiden kanssa. **Sadonkorjuuvelvoite tullaan todennäköisesti palauttamaan.**

Jari Leppä esitti aikaisemmin, että härkävavupinta-ala tulisi nostaa 80 000 hehtaariin viidessä vuodessa. Tällaisten lukujen heittelemisen sijaan pitäisi selvittää tarkasti **paljonko nykyiset tuotantolaitokset pystyisivät käsittelemään härkävavua, hernettä, viljoja ja muita rehuraaka-aineita rehuksi ja mikä on todellinen tarve nykyiseen ja tulevaisuuden eläinlukuun suhteutettuna.**

Härkävavu soveltuu hyvin Etelä-Suomen pelloille, mutta herne sopii härkävavua paremmin pohjoisempaan Suomeen, kuten Pohjanmaalle. Maan laadun tulisi myös vaikuttaa kasvivalintaan. Poutiville maille herne sopii härkävavua paremmin. Näitä asioita tulisi ottaa huomioon valkuaiskasvien pinta-alan lisäämisestä puhuttaessa. Itä-Suomi nostettiin esiin härkävavulle sopivana alueena. Alueen saviset pellot sopivat sille, sekä alueella on kysyntää härkävavulle rehuna.

Härkävavua kuvattiin uudeksi kauraksi. Elintarviketeollisuus yrittää lähteä viemään härkävavujalosteita ja ingredienttejä ulkomarkkinoille. Elintarviketeollisuus maksaa tuottajalle n. 10 % paremman hinnan kuin rehuteollisuus. Ongelmana elintarvikehärkävavussa epäpuhtaus, jolloin joudutaan esipuhdistamaan kuormia. **Visiini ja konvisiini haitta-aineettomia lajikkeita kaivataan elintarviketeollisuuteen.**

Elintarviketeollisuuden sivutuotteiden hyödyntäminen uusina raaka-aineina on tärkeä kehityskohde, jolla alkutuotteen arvoa saadaan nostettua.

Herneen ja härkävavun lisäksi kuorittu kaura on tärkeä valkuaisen lähde lihatuotannossa. **Kuorittu kaura ja vehnä ovat hyvin merkittäviä rehuraaka-aineita broilerituotannossa.** Hernettä ei voi käyttää siipikarjalle ainoana valkuaisen lähteenä.

Viljoista keskusteltaessa korostettiin typpilannoituksen määrän ja ajoituksen merkitystä viljojen valkuaisen muodostumisessa. Vaikka jalostettaisiin korkeavalkuaispitoisia viljoja, eivät ne pysty täyttämään täyttä valkuaispotentiaaliaan, jos eivät saa tarpeeksi typpeä.

Hinnanmuodostuksessa pohdittiin kotimaisen kasviperäisen valkuaisen hinnan sitoutumista tuontisoijan hintaan. **Mikä on kotimaisen kasviperäisen raakavalkuaisen hinta verrattaessa tuontivalkuaisen hintaa? Onko kuluttaja valmis maksamaan soijattomasta tuotteesta enemmän, kun soijan kanssa kasvatetusta tuotteesta?** Nykyisin pystytään lähes soijattomaan broilerin kasvatukseen. Ensimmäisellä viikolla on vielä annettava soijaa.

Pohdittiin myös hinnanmuodostumista herneellä ja härkäpavulla. Miksi ostohinta on sama, kun herneessä on enemmän valkuaista?

Sinilupiini voisi olla hyvä tulevaisuuden rehukasvi sioille. Sillä on paksut soluseinät, mutta se ei sisällä ravintokuitua. Uudet erikoiskasvit tulevat yleistymään humanikäytössä, mutta niiden siirtyminen rehuraaka-aineiksi vie aikaa. Muita mielenkiintoisia kasveja ovat mm. auringonkukka, kamelina ja pellava.

Rypsin ja rapsin pinta-alan romahdus johtuu suoraan kasvinsuojelun mahdottomuudesta. Tuholaispaine on ollut suuri, eikä ole ollut resursseja tai kasvinsuojeluaineita torjua tuhojia. Uusi peittäusaine vastaa teholtaan neonikotinoideja, mutta sillä oli käytössä kaudella vain poikkeuslupa. Peittäusaine ei vaikeiden keväiden aikana pysty vaikuttamaan tarpeeksi pitkään itämisen tapahtuessa myöhään. **Onko ratkaisu syysöljykasvit?** Tällöin tarvittaisiin uusi viljelykulttuuri, sillä syysrapsi pitää kylvää aikaisin, jopa heinäkuussa.

Ryhmän tiedonjako tullaan tekemään Teams-tiimin kautta. VYR ylläpitää ja lisää jäseniä tiimiin, mutta kaikkien ryhmäläisten on tarkoitus lisätä loppuraportteja, tietoa hankkeista yms. aiheeseen liittyvää tiimiin muille ryhmäläisille. VYR tekee kansioon myös excellin, johon listataan hankkeita aiheesta. Tähän ryhmäläiset lisäävät tietämiään menneitä, kuluvia ja tulevia hankkeita.

Työryhmään toivottiin läsnäolleiden lisäksi Hankkijan edustajaa.